

Sözcük Dağarcığı

Tarçın, özellikle kışları akla gelen bir baharat. Bu hoş kokulu, tadı güzel baharatı genelde saleple, sütle içiyor ya da sütlü tatlıların üzerine toz halinde serpiştirerek kullanıyoruz. Küçük sopaları andıran tarçın çubuklarını çiğ-nemek de mümkün. Tarçın bitkisinin kökeninin, Sri Lanka olarak da bilinen Seylan Adası olduğu söyleniyor. Ne var ki biz bu bitkiyi Uzakdoğu'dan, Çin ve Malezya gibi ülkelerden almışız. Aslında bitkinin dilimizdeki adı da bu tarihi bağa ilişkin bir ipucu verir gibi. Farsça "dâr" sözcüğü ağaç anlamına geliyor (Arapça'da ev anlamına gelen "dâr" sözcüğüyle karıştırmayalım). Dâr-ı Çin yani "Çin ağacı" sözcüğü Farsça'dan dilimize girmiş ve başındaki sessiz harf sertleşerek tarçın biçiminde söylenir olmuş.

İngilizce gibi batı dillerinde tarçın sözcüğünün karşılığı "cinnamon". Bu sözcük Latince tarçın demek olan cin-namomum sözcüğünden kaynaklanıyor. Ama sözcük Latince'ye gelinceye kadar dilden dile dolaşmış. Tıpkı ipek yolu tüccarlarıyla yöreden yöreye taşınan mallar gibi. Sözcük Latince'ye eski Yunanca "kinnamomon"dan geçmiş. Yunanlılarsa bu sözcüğü İbranilerin "kinamom" dedikleri sözcükten alıp dillerine uyarlamışlar. Aramca "qunimun" olarak söylenen sözcüğün kökeniyse Malezya'da ve Endonezya'da konuşulan Malay dili. Bu dilde "kayu manis" sözcüğü "tatlı odun" anlamına geliyor ■

Görelle

Görelle, Giresun iline bağlı bir ilçe. İlçe-nin adının, halkın burası için, "haydi gidip gö-relim, bir gör hele", gibi sözler söylemesinden kay-naklandığı düşüncesi bir yakıştırmadan ibaret. Bölgede ilkçağda Philokaleia adını taşıyan bir yerleşim olduğu bili-niyor. Buranın yıkılmasının ardından Cenevizliler, şimdiki il-çenin doğusunda bir kent kurdular ve buraya Coralla (Mer-can) adını verdiler. Zamanla genişleyen kent önce Gorelle, Türk ağızına uyarak Görelle biçiminde anılır oldu. Bilge Umar, bu görüşe karşı çıkıyor ve bölgenin adının çok daha eskilere dayandığını söylüyor. Ona göre Coralla kentinin kuruldu-ğu burnun ve burada bulunan yerleşimin adı eski Kapa-dokya dilinden geliyor. Kor-uwa-la (çıkıntıcık) buranın en eski adlarından biri olabilir.

Kısa kısa...

Ahtapot: Dilimize Rumca'dan geçen bu sözcüğün kökeninde "okhtapodi" var. "Okhta": sekiz, "podi": ayak anlamına geliyor. Bu-radan yola çıkarak sekiz bacaklı bu canlılara ahtapot diyoruz. Sözcüğün İngilizcesi "Octopus" da, aynı kökten türemiş.

Pırasa: Latince sebze, yeşillik anlamına ge-len "brassica" sözcüğünden dilimize aktarılmış. Anadolu'daki Rumlar ya da İtalyan den-ziciler aracılığıyla Türkçe'ye girdiği düşün-ülüyor.

Füsün: Farsça büyü anlamına gelen bu sözcük, dilimizde bir kadın adı olarak kullanılıyor.